

ÎNCHEIERE

07 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Iuliana Oprea
Ion Druță

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de către
Întreprinderea de Stat, Compania Aeriană „Air Moldova”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Palii Elena
împotriva Întreprinderii de Stat, Companiei Aeriene „Air Moldova” cu privire la
repararea prejudiciului material și moral, precum și încasarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de Întreprinderea de Stat, Compania Aeriană „Air Moldova” și
menținută hotărârea Judecătoriei Botanica mun. Chișinău din 03 martie 2016, prin care
acțiunea a fost admisă parțial,

constată:

La 12 februarie 2015, Palii Elena a depus cerere de chemare în judecată
împotriva ÎS CA „Air Moldova” cu privire la repararea prejudiciului material și moral,
precum și încasarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că a procurat biletele avia pentru cursa aeriană
Chișinău-Sankt-Petersburg, Sankt-Petersburg-Fort Lauderdale SUA pentru două
persoane, fiind achitată suma de 881,88 dolari SUA.

Susține că din motivul întârzierii a cursei aeriene Chișinău-Sankt-Petersburg din
vina transportatorului CA „Air Moldova” ÎS, la data de 14 august 2014, a fost nevoită
să procure repetat biletele pentru destinația Sankt-Petersburg-Fort Lauderdale SUA,
suportând cheltuieli suplimentare de 2563,04 dolari SUA, respectiv 1281,52 dolari
SUA pentru fiecare pasager.

Iar din cauza că au stat așteptând cursa aeriană circa 18 ore, fără a fi asigurați cu
hrană și vreo asistență din partea colaboratorilor pârâtului, au suferit un disconfort fizic
și moral.

Consideră că anume CA „Air Moldova” ÎS în calitatea sa de transportator este
responsabilă pentru această întârziere și tot ceea ce s-a produs în urma acesteia.

În drept își întemeiază pretențiile pe prevederile art. 514, 986, 988 Cod civil, art.
3, 15 din Legea nr. 105-XV din 13 martie 2003 privind protecția consumatorilor, art.

19, 22 alin.(1) al Convenției pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional încheiată la Montreal la 28 mai 1999 și art. 4 din Constituția RM.

Solicită încasarea din contul CA „Air Moldova” ÎS în beneficiul său a prejudiciului material în sumă de 2563,04 dolari SUA, a prejudiciului moral în sumă de 5 000 lei, a taxei de stat în mărime de 1547 lei și a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 9 000 lei.

Prin hotărârea Judecătorei Botanica mun. Chișinău din 03 martie 2016, acțiunea a fost admisă parțial și încasat din contul ÎS CA „Air Moldova” în beneficiul Elenei Palii suma de 1281,52 dolari SUA, convertiți în lei moldovenești la data executării hotărârii, cu titlu de prejudicii materiale, suma de 5 000 lei cu titlu de despăgubiri morale și suma de 5 317,30 lei cu titlu de cheltuieli judiciare, în total 10 317,30 lei.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 19 iulie 2016, a fost respins apelul declarat de ÎS CA „Air Moldova” și menținută hotărârea primei instanțe.

În susținerea concluziei care a format convingerea în admiterea acțiunii parțial, instanțele judecătorești au reținut prevederile art. 19 din Convenția pentru unificarea anumitor reguli referitoare la transportul aerian internațional, ratificat de Republica Moldova prin Legea nr. 254-XVI din 05 decembrie 2008, care indică că transportatorul este răspunzător pentru prejudiciul rezultat dintr-o întârziere în transportul aerian de pasageri, de bagaje sau de mărfuri. În același timp, transportatorul nu este răspunzător pentru daunele survenite datorită întârzierii dacă dovedește că el prepușii și mandatarii săi au luat toate măsurile care se impun în mod rezonabil pentru a evita dauna sau că le-a fost imposibil să i-a respectivele măsuri.

Cu referire la textul normei citate instanțele au constatat că în această speță, operatorul de transport aerian nu a făcut dovada faptului că întârzierea prelungită de peste 17 ore, a fost cauzată de împrejurări excepționale care nu au putut fi evitate în pofida adoptării tuturor măsurilor posibile, împrejurări care scapă de sub control efectiv operatorului de transport aerian.

La fel, s-a reținut că operatorul de transport aerian nu a făcut dovada că prepușii și mandatarii săi au luat toate măsurile care se impun în mod rezonabil pentru a evita dauna sau că le-a fost imposibil să ia respectivele măsuri.

În consecință, instanțele au concluzionat că operatorul aerian ÎS CA „Air Moldova” este responsabil de întârzierea zborului de pe ruta Chișinău-Sankt-Petersburg, și urmează să repare reclamantei Palii Elena prejudiciul cauzat prin această întârziere.

La 06 septembrie 2016, ÎS CA „Air Moldova” a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată să fie respinsă ca neîntemeiată.

În motivarea recursului a invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe considerându-le neîntemeiate.

Susține că legislația națională nu impune vreun act legislativ special ce reglementează relațiile între prestatorul de servicii în transport aerian (compania aeriană) și beneficiarul acestor servicii (pasagerul). Astfel, deoarece cadrul legislativ al Republicii Moldova existent nu conține careva prevederi speciale referitor la răspunderea operatorilor de transport aerian și a drepturilor pasagerilor care folosesc acest mod de transport se aplică normele generale privitor la contractul de transport

stabilite în Codul civil al Republicii Moldova și Legea privind protecția consumatorilor nr. 105-XV din 13 martie 2003.

În acest sens, cu referire la prevederile art. 988 alin.(2) Cod civil, afirmă că căraușul poartă răspundere pentru prejudiciul cauzat pasagerului, care rezultă din întârziere doar în cazul când o astfel de răspundere este expres prevăzută în contract sau legislație, însă odată ce legislația Republicii Moldova nu prevede o asemenea răspundere, căraușul este ținut să repare prejudiciul cauzat prin acțiunile sale cu intenție sau din culpă gravă.

Cu referire la aceeași normă, susține că, regula este că căraușul nu răspunde pentru întârziere, proba contrarie fiind pe seama pasagerului și anume el trebuie să dovedească că căraușul a acționat cu intenție sau din culpă gravă și căraușul nu achită despăgubiri pentru simplul fapt al întârzierii, ci doar dacă au existat prejudicii.

În continuare invocând prevederile art. 21 alin.(2) al Legii privind protecția consumatorilor nr. 105-XV din 13 martie 2003, insistă că, în cazul în care reclamantul a acceptat transportarea sa în alt termen decât acel stabilit în bilet, el și-a folosit dreptul de a fixa un nou termen, și în așa fel este în drept doar să ceară reducerea prețului pentru bilet. În același timp, reclamantul nu mai poate folosi dreptul de reziliere a contractului de transport și să revendice repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea termenelor de începere și/sau finalizare a transportării.

Atenționează că nici o lege națională nu prevede obligația căraușului aerian compensarea pasagerilor în cazul întârzierii prelungite a zborului, la fel ca și dreptul pasagerului de a cerere o astfel de compensație.

De asemenea, nici reglementările internaționale, inclusiv și Regulamentul (CE) nr. 261/2004 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 februarie 2004 de stabilire a unor norme comune în materie de compensare și de asistență a pasagerilor în eventualitatea refuzului la îmbarcare și anulării sau întârzierii prelungite a zborurilor și de abrogare a Regulamentului (CEE) nr. 295/91, publicat în Jurnalul Oficial al UE seria L nr.46/1 din 17 februarie 2004, care a fost transpus parțial în Regulamentul (RM), nu prevede obligația căraușului de a compensa pasagerilor în cazul întârzierii prelungite a zborului. Regulamentul (CE) prevede compensare doar în cazul anulării zborului, iar în cazul de întârziere prevede doar obligația căraușului de a acorda pasagerilor asistență care include mese, băuturi răcoritoare, apeluri telefonice, cazare.

Sub acest aspect apreciază că prevederile Regulamentului (RM), nu numai că contravin art. 21 alin. (2) din Legea privind protecția consumatorilor și art. 988 alin. (2) din Codul civil, ci și reglementărilor internaționale Regulamentul (CE) nr. 261/2004, iar potrivit art. 4 alin. (2) din Constituția RM, dacă există neconcordanțe între pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și legile ei interne, prioritate au reglementările internaționale.

Concomitent invocă că întârzierea a avut loc din cauza unor împrejurări excepționale și a fost unul impus de necesitatea asigurării securității zborului, în acest sens ÎS CA „Air Moldova”, în calitatea sa de transportator, depunând eforturi maxime de a evita reținerea curselor sale.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Astfel, instanța de recurs consideră că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 06 septembrie 2016 împotriva deciziei instanței de apel din 19 iulie 2016, în termen.

La 03 octombrie 2016 în adresa intimătei Palii Elena a fost expediată copia recursului declarat de către ÎS CA „Air Moldova” cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 13 octombrie 2016 Palii Elena, prin intermediul reprezentantului, avocatul Dmitri Chiseev a depus referință la recursul declarat, în care a invocat caracterul neîntemeiat al acestuia și a solicitat respingerea lui ca fiind inadmisibil.

Examinând temeiurile recursului declarat de către ÎS CA „Air Moldova” în raport cu materialele pricinii civile și obiecțiile intimătei Palii Elena, reprezentată de avocatul Chiseev Dmitri, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, consideră că recursul este inadmisibil, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin.(4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin. (2), (3) și (4).

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC, or recurentul nu a invocat nici un temei care ar indica la ilegalitatea deciziei instanței de apel.

Mai mult, argumentele invocate în recurs se axează asupra fondului cauzei, constituind o reproducere a celor aduse în cererea de apel.

Prin urmare, argumentele recursului nu indică la încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural de către instanța de apel, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Or, recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. art. 432, alin.(2), (3) și (4) CPC.

Aici, completul Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ține să menționeze că conform jurisprudenței CEDO, recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purcell contra Irlandei, 16 aprilie 1991), pe când în recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” asemenea aspecte nu se regăsesc.

Distinct de cele relatate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către ÎS CA „Air Moldova” ca inadmisibil.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

dispune:

Recursul declarat de către Întreprinderea de Stat, Compania Aeriană „Air Moldova” se consideră inadmisibil.

Decizia este irevocabilă.

Președinte, judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

Judecătorii

Iuliana Oprea

Ion Druță